

Verslag Café Doodgewoon: 24 september 2024

Thema: (Bewust) Stoppen met eten en drinken - [Flyer](#)

Gastprekers: Helma Siegelaar (palliatieve-zorg verpleegkundige, Klein Geluk) en Janny Jonker, (specialist ouderen geneeskunde en kaderarts palliatieve zorg).

Er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de afkorting: (B)STED. Het zal duidelijk zijn dat mensen die er voor kiezen te stoppen met eten en drinken dit doen om sneller te kunnen overlijden en de regie in eigen hand willen houden, b.v. omdat euthanasie voor hen niet mogelijk (toegestaan) is of een traject is dat voor hen te lang gaat duren.

Als iemand voor STED kiest kan de huisarts het proces begeleiden en deel uitmaken van een zorgteam. Het is wenselijk/nodig dat de huisarts bekend is met de zorgtaken die hij/zij wel of juist niet mag verrichten bij deze patiënt. Denk hierbij aan: reanimeren, medicatie, ziekenhuisopname. Alle handelingen die levensverlengend zijn, zal iemand die voor STED kiest niet willen ondergaan.

De begeleiding door een palliatieve zorg verpleegkundige is van grote waarde, zowel voor de patiënt, maar ook de naasten. Zij kan zo nodig/gewenst dagelijks komen en heeft een heel korte lijn met de huisarts. Zij kan vragen beantwoorden zoals b.v.:

- Welke voorbereidingen moet ik nemen?
- Hoe zal het proces verlopen?
- Kan ik het volhouden?
- Welke zorg kan ik verwachten van mijn hulpverlener?
- Hoe betrek ik mijn naasten bij dit proces?

Er bestaat een handreiking voor STED. (Uitgegeven door de KNMG - Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Geneeskunde). Deze is bedoeld voor hulpverleners, maar kan ook gebruikt worden voor patiënten en naasten. Hierin staat o.a. dat het een keuze is die iedereen kan en mag maken, mits hij/zij wilsbekwaam is. De arts heeft de plicht dit gesprek aan te gaan en informatie te geven. Als de arts dit proces niet kan of wil begeleiden heeft deze nog steeds “zorgplicht” en moet daarom de patiënt doorverwijzen naar een collega dit wel wil doen.

Dit zijn enkele redenen waarom mensen er voor kunnen kiezen om te stoppen met eten en drinken:

- Angst voor verlies van de regie over het leven;
- Het ontbreken van kwaliteit van leven;
- Vanwege lichamelijke klachten;
- Lijden voorkomen;
- Vanwege hun gevoelens van hulpeloosheid, hopeloosheid, eenzaamheid;
- Tijd en plaats van sterven zelf willen bepalen;
- Afwijzing van een euthanasie;
- Een arts niet te willen belasten met euthanasie;
- Voltooid leven;
- Lijden aan het leven.

Wat gebeurt er bij STED?

- Hongergevoel verdwijnt na enkele dagen;
- Het geeft een gevoel van zwakte/vermoeidheid;
- Urineproductie neemt af;
- De nierfunctie gaat achteruit, er ontstaat sufheid.

Nogmaals: De huisarts en de palliatief verpleegkundige zijn van groot belang om het proces te begeleiden:

- Welke klachten er gaan ontstaan is niet te voorspellen.
- Benodigheden voor verzorging kunnen door hen worden geregeld, denk aan: mondverzorging, slaapmedicatie, pijnstilling en kalmerende middelen.
- Indien nodig kan de huisarts in de laatste fase palliatieve sedatie toepassen (patiënt in slaap brengen).

Een schriftelijke wilsverklaring is niet verplicht. Het is wel verstandig een behandelverbod op de stellen waarin o.a. staat:

- Ik wil geen eten/drinken, niet naar een ziekenhuis, geen antibiotica.
- Hierin kan ook vermeld worden wie de wettelijk vertegenwoordiger is, als je wilsonbekwaam zou worden. Onderteken die verklaring (hoeft niet bij een notaris).

De informatie van Janny werd gedurende haar verhaal regelmatig aangevuld met praktijkervaringen van Helma.

Vanuit de zaal kwam een ervaring van het gemis van een palliatief verpleegkundige bij het ziekteproces en overlijden van haar moeder.

Antwoord van Helma: Inmiddels is het zeer gebruikelijk dat thuiszorgorganisaties deze wel in dienst hebben. Teleurstellend dat dat bij uw moeder niet is gebeurd.

Vraag uit de zaal: Hoe zit het met vergoedingen?

Antwoord van Janny: hulp en middelen worden door de ziektekostenverzekering vergoed.

De afsluiting van de avond was een uitspraak van LOESJE:

PALLIATIEVE ZORG

LEVEN DOE JE

OP JE EIGEN MANIER

STERVEN OOK

Loesje

www.loesje.nl

Meer informatie? Beluister de podcast van [KNMG/Eva Bold](#)

[HIER](#) kun je de presentatie van deze avond downloaden

Nico van Kempen, 25 september 2024